

Illustrašuvdna: Grete Sømmer

Mii lea bronkihtta?

Lea dábálepmost virus mii dagaha bronkihta. Dábáleamos dávdamearka lea ahte lea gosahat ihkku ja beaivet. Gosahat vearrána go olmmoš rahčá ja muhtin mánat sáhttet gossat dassá vuovssiha. Mánás sáhttá leat lossat vuoignat ja raddi lea rašši ja dat vearrána go gossá. Lea dábálaš ahte gullo njurgomin geahppáid bajábealde ja ahte lea šliivi mas lea varra dahje lea fiskat/ruoná go lea buohcan guhkitgo ovttá vahku.

Leago dárbu dikšut antibiohtain?

Bronkihtta lea giksin, muhto eatnašat dearvvasnuvvet iešalddis. Antibiohtadivššus ii leat ávki bronkihta givssiide, iige mánná dearvvasnuva jodáneabbo dainna. Antibiohta sáhttá dasa lassin dagahit eanet givssiid mánnái guhte lea buozas, ovdamearkka dihte luhčadávdda ja vuoksima. Jus mánnái lea lossat vuoignat, sáhtát digastallat doaktáriin ahte leago dárbu dálkasiidda mat leat dasa veahkkín.

Ná sáhtát don veahkehit iežat máná

Deháleamos lea geahpedit máná onohisvuodadovddu dan botta go rumaš ieš giedahallá vuolšši.

- Atte dálkasiid mat luvvejit šliivvi jus mánná váivašuvvá suhkkes šliivviin.
- Atte ollu juhkamušá.
- Go mánná gossá garrasit de berre loktejuvvot eret seanggas amas šliivi dagahit mánnái váttisin vuoignat.

Mana ođđasit doaktára lusa jus mánná orru hui veajuheapme, sutnje šaddá alla feber, lea lossat vuoignat dahje jus vuoigná hui johtilit.

Mánáid antibiohtageavaheapmi

Antibiohtat leat dehálaš ja beaktilis dálkasat maiguin dikšu vulššiid mat leat boahťan bakterijain. Go antibiohta geavahuvvo boastut de sáhttet resisteanta bakterijat ovdánahttot. Dat mearkkaša ahte antibiohtadikšu ii šat birge dáid bakterijaid vuostá.

Maid mearkkaša antibiohta resistánsa mánáid dábálaš vuoignahatvuolšši dikšumii?

Antibiohta resisteanta bakterijat lea váttisvuohťa mii vearrána ahte vearrána. Maid mearkkaša antibiohta resistánsa dábálaš vuoignahatvuolšši dikšumii mánáin. Vai bisuhat antibiohta beaktilis dálkasin, lea dehálaš ráddjet antibiohta boasttugeavaheami dálkkár infekšuvnnaid dikšumii.

Jus leat eahpádusas leago du mánás infekšuvdna mii galgá dálkkoduvvot antibiohtain vai eará dálkasiiguin, galggat váldit oktavuoda doaktáriin. Doavttir veahkeha maiddá rávvagiiguin mo don buoremusat sáhtát geahpedit máná givssiid dassá infekšuvdna nohká.

Antibiohta ii doaimma virusa vuostá

Antibiohta ii doaimma virusa vuostá. Eanaš čottavulššiide, bealljevulššiide ja muohtoguovdnjevulššiide ja buot nurvuide lea virus sivan. Rumaš vuosttilda dábálaččat dálkkár virusinfekšuvnnaid iešalddis. Antibiohtas ii leat ávki virusa vuostá, iige geahpet máná givssiid.

Leat maiddá ollu bakterijalaš infekšuvnnaid mat iešalddis nohket, geavatkeahťtá antibiohta. Eanaš infekšuvnnaid oktavuodas ávžžuhuvvo vuordit ja oaidnit 2-3 beavvi mo dilli ovdána.

Go lea dárbu antibiohtai

Go doavttir lea árvvoštallan ahte mánás lea infekšuvdna man ferte dikšut antibiohtain, lea dehálaš ahte dálkkoda nu mo doavttir lea mearridan. Jus mánná ii čadat olles antibiohtadálkkodeami, de lea dušše muhtin oassi bakterijain mat jávkaduvvojit. Dat main lea garrasat vuosttildannákca sáhttet ceavzit, laskat ja lassánit.